

Sygn. akt V ACa 320/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Jadwiga Galas (spr.)
Sędziowie :	SA Lucjan Modrzyk SO del. Leszek Guza
Protokolant :	Barbara Franielczyk

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. C.

przeciwko K. B.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 7 marca 2013 r., sygn. akt XII C 40/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.500 (cztery tysiące pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

SSO del. Leszek Guza	SSA Jadwiga Galas	SSA Lucjan Modrzyk
----------------------	-------------------	--------------------

Sygn. akt V ACa 320/15

UZASADNIENIE

Powódka Z. C. wniosła o:

1. uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy darowizny udziału wynoszącego 1/2 części w własności nieruchomości stanowiącej zabudowaną działkę gruntu numer (...) o powierzchni 292m⁽²⁾ położonej w miejscowości G. przy ulicy (...), gmina K., powiat (...), województwo (...), objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w (...) zawartej w dniu 4 października 2010 roku w formie aktu notarialnego przed notariuszem T. B. prowadzącym kancelarię notarialną w K. przy ulicy (...) nr rep. (...) pomiędzy S.B. a pozwaną K. B.;

2. uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy darowizny udziału wynoszącego 1/2 części we własności opisanej powyżej nieruchomości zawartej w dniu 12 stycznia 2011 roku w formie aktu notarialnego przed notariuszem T. B. prowadzącym kancelarię notarialną w K. przy ulicy (...) nr rep. (...) pomiędzy S. B. a pozwaną K. B.; przy uwzględnieniu kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie podała, że przysługuje jej wierzytelność w stosunku do dłużnika J. K. stwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach w sprawie o sygn. akt I C 189/06. Podczas prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) J. B. w sprawie o sygn. KM 192/07 postępowania egzekucyjnego m.in. z nieruchomości położonej w miejscowości G. przy ulicy (...) okazało się, że dłużnicy J. i H. K. w dniu 3 grudnia 2009 roku sprzedali S.B. i E. B. udziały we wskazanej wyżej nieruchomości. W dniu zawarcia umowy sprzedaży w dziale III księgi wieczystej nieruchomości wpisana była wzmianka o toczącej się egzekucji prowadzonej z wniosku powódki a także o toczącej się egzekucji z nieruchomości prowadzonej z wniosku wierzyciela Banku (...) S.A. w sprawie KM 1299/06. Małżonkowie K. przed notariuszem oświadczyli, że spłacili całkowicie zadłużenie w stosunku do Z. C., a postępowanie egzekucyjne z nieruchomości prowadzone z jej wniosku w sprawie I KM 192/07, zostało umorzone.

Zawierając umowę sprzedaży kupujący powiększyli swój majątek, a S. B. będąc współnikiem J. K. w spółce (...) Sp. z o.o. miała świadomość pokrzywdzenia wierzycieli. Również E. B. miał świadomość pokrzywdzenia wierzycieli ponieważ jest szwagrem S. B., a nadto pozostawał z dłużnikiem J. K. w stosunkach zawodowych i gospodarczych. Dłużnicy działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, ponieważ nie spłacili wymagalnej wierzytelności, a zawierając umowę sprzedaży wyzbyli się jedyne go składnika majątku, z którego powódka mogła skutecznie zaspokoić swoje roszczenie. Podniosła, że dłużnicy przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w (...) złożyli oświadczenie, że nie posiadają środków pieniężnych uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości, a jedynym źródłem ich dochodów jest renta. Nadto S. B. i E. B. wiedzieli, że dłużnicy sprzedając swoje udziały w nieruchomości działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, ponieważ w dacie zawarcia umowy sprzedaży w księdze wieczystej nadal było wpisane ostrzeżenie o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym. Dnia 4 października 2010 roku S. B. zawarła ze swoją K. B. umowę darowizny udziału wynoszącego 1/2 części we własności nieruchomości (rep. (...)). 7 stycznia 2011 roku S.B. odkupiła od E. B. 1/2 części we własności nieruchomości, a następnie w dniu 12 stycznia 2011 r. zawarła ze swoją babcią K. B. umowę darowizny tego udziału (rep. (...)). Aktualnie postępowanie egzekucyjne prowadzone jest ze świadczeń otrzymywanych przez dłużnika J. K. – miesięcznie Komornik egzekwuje kwotę ok. 220,00 zł.

Pozwana K. B. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniosła, że powódka nie wykazała, że nie istnieje żadna możliwość zaspokojenia się wierzyciela z majątku dłużnika J. K., albowiem wedle wiedzy pozwanej dłużnik w dalszym ciągu posiada majątek, z którego możliwe jest prowadzenie skutecznej egzekucji bez ingerowania w prawo własności osób trzecich. Podniosła również, że czynność dłużnika J. K. dokonana z S.B. była czynnością odpłatną, a więc w jej wyniku nie zmniejszyła się ilość aktywów posiadanych przez dłużnika. Wskazała, że na wniosek powódki zawieszono postępowanie egzekucyjne z nieruchomości, które następnie wobec braku jakichkolwiek czynności wierzyciela zostało umorzone na mocy art. 823 k.p.c., a więc przeniesienie własności, które miało miejsce po okresie ponad dwóch lat od wszczęcia egzekucji, nie miało na celu pokrzywdzenia wierzycielki. Zarzuciła, że roszczenie powódki wobec dłużnika J. K. zostało uregulowane w całości w związku z czym brak jest podstaw do wytaczania powództwa.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gliwicach:

1. uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki Z. C. umowę darowizny udziału wynoszącego 1/2 (jedną drugą) części we własności nieruchomości stanowiącej zabudowaną działkę gruntu numer (...), o powierzchni 292m⁽²⁾, położonej w miejscowości G. przy ulicy (...), gmina K., powiat (...), województwo (...), objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w (...), zawartą przed notariuszem T. B. (B.) w dniu 4 października 2010 roku pomiędzy S. B. a K. B. (Rep. (...)), w celu ochrony przysługujących powódce wobec dłużników J. K. i H. K. wierzytelności w wysokości 88.344,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 marca 2000 roku (punkt 1 wyroku), 6.765,00 zł (punkt 2 wyroku) wynikających z wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach, Wydział I Cywilny z dnia 6 października 2006 roku w sprawie o sygn. akt I C 189/06, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko dłużnikowi J. K. oraz przeciwko małżonce dłużnika H. K. w punkcie 1 i 2, na mocy postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 kwietnia 2007 roku (sygn. akt I ACa 4/07);

2. uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki Z. C. umowę darowizny udziału wynoszącego 1/2 (jedną drugą) części we własności nieruchomości stanowiącej zabudowaną działkę gruntu numer (...), o powierzchni 292m⁽²⁾, położonej w miejscowości G. przy ulicy (...), gmina K., powiat (...), województwo (...), objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w (...), zawartą przed notariuszem T. B. (B.) w dniu 12 stycznia 2011 roku pomiędzy S. B. a K. B. (Rep. (...) Nr(...)), w celu ochrony przysługujących powódce wobec dłużników J. K. i H. K. wierzytelności w wysokości 88.344,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 marca 2000 roku (punkt 1 wyroku), 6.765,00 zł (punkt 2 wyroku) oraz w kwocie 3.039,00 zł (punkt 3 wyroku) wynikających z wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach, Wydział I Cywilny z dnia 6 października 2006 roku w sprawie o sygn. akt I C 189/06, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko dłużnikowi J.K. oraz przeciwko małżonce dłużnika H. K. w punkcie 1 i 2, na mocy postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 kwietnia 2007 roku (sygn. akt I ACa 4/07);

3. zasądził od K. B. na rzecz Z. C. kwotę 12.479,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 7.723,80 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, oddalając wniosek powódki w pozostałym zakresie.

Wyrok ten został wydany w oparciu o następujące ustalenia:

Sąd Okręgowy w Katowicach Wydział I Cywilny wyrokiem z dnia 6 października 2006 roku w sprawie o sygn. akt I C 189/06 zasądził od J. K. na rzecz powódki kwotę 88.344,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 marca 2000 roku do dnia zapłaty, kwotę 6.765,00 zł oraz kwotę 3.039,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 16 marca 2007 roku w sprawie o sygn. akt I ACa 4/07 oddalił apelację powódki od wskazanego wyżej wyroku. Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2007 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6 października 2006 roku wydanego w sprawie I C 189/06 w zakresie punktu 1 i 2 wyroku także przeciwko małżonce dłużnika H. K. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską oraz zasądził od H. K. na rzecz powódki kwotę 110,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Na skutek wniosku powódki z dnia 9 lutego 2007 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) wszczął postępowanie egzekucyjne toczące się pod sygn. akt KM 192/07 m.in. z nieruchomości położonej w G. przy ulicy (...), gmina K., powiat (...), województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgą wieczystą numer (...). Komornik zawiadomił dłużnika powódki J. K. o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i wezwał go do zapłaty należności pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania nieruchomości. Również dnia 20 marca 2007 roku do Sądu Rejonowego w (...) Wydział Ksiąg Wieczystych został złożony wniosek o wpis w księdze wieczystej o nr (...) wzmianki o toczącej się egzekucji z nieruchomości w sprawie I KM 192/07. Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2007 roku Komornik Sądowy na wniosek powódki zawiesił toczące się postępowanie egzekucyjne. Dnia 18 maja 2007 roku powódka wniosła o wszczęcie egzekucji z nieruchomości przeciwko małżonce dłużnika. 21 maja 2007 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym postanowił podjąć zawieszony postępowanie egzekucyjne. 17 listopada 2007 roku wierzyciel Z. C. została powiadomiona o terminie opisu i oszacowania nieruchomości. W toku postępowania egzekucyjnego w dniu 7 stycznia 2008 roku został wyznaczony termin pierwszej licytacji nieruchomości. Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2008 roku zawieszono postępowanie na wniosek wierzyciela

z dnia 10 stycznia 2008 roku. Dnia 8 lutego 2008 roku został ponownie wyznaczony termin pierwszej licytacji nieruchomości. Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2009 roku postępowanie egzekucyjne z nieruchomości należącej do J. K. i H. K. położonej w G. zostało umorzone.

Dnia 3 grudnia 2009 roku w Kancelarii Notarialnej w S. stawili się małżonkowie H. K. i J. K. będący współwłaścicielami w 1/2 części nieruchomości stanowiącej zabudowaną działkę gruntu oznaczoną numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 292m⁽²⁾ położonej w miejscowości G. przy ulicy (...), gmina K., powiat (...), województwo (...), objętej księgą wieczystą numer (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w (...). Oświadczyli, że w dziale III wpisana jest wzmianka o wniosku z dnia 2 października 2009 roku, wzmianka o toczącej się egzekucji z nieruchomości prowadzonej z wniosku wierzyciela Z. C. w sprawie o sygn. I KM 192/07. Małżonkowie oświadczyli, że ich zadłużenie w stosunku do Z. C. zostało w całości spłacone, a postępowanie egzekucyjne z nieruchomości prowadzone z jej wniosku w sprawie I KM 192/07 zostało umorzone. Strony umowy oświadczyły, że znane są im przepisy art. 930 § 1 kpc oraz art. 2, 6 i 8 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Na mocy tej umowy H. K. sprzedała S. B. cały przysługujący jej udział wynoszący 1/2 część za cenę 400.000,00 zł, a J. K. sprzedał E. B. cały przysługujący mu udział wynoszący 1/2 część, za cenę 400.000,00 zł, a S. B. i E. B. udziały we własności przedmiotowej nieruchomości kupili. Kupujący zobowiązali się zapłacić cenę do dnia 28 lutego 2010 roku. S. B. od dnia 10 grudnia 2008 roku jest współnikiem dłużnika J. K. oraz pełnomocnika powódki E. G. w spółce (...) sp. z o.o., a E. B. jest szwagrem S. B.. Rozliczenie z E. B. nastąpiło w formie bezgotówkowej celem rozliczenia innych wierzytelności, natomiast wierzytelność H. K. do tej pory nie zostało zaspokojone.

Dnia 8 lutego 2010 roku został ponownie złożony przez powódkę wniosek o wszczęcie egzekucji w tym egzekucji z nieruchomości, a dnia 25 lutego 2010 roku wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego z pozostałego majątku dłużnika. Komornik Sądowy w postępowaniu toczącym się pod sygn. akt KM 243/10 zawiadomił o wszczęciu egzekucji z nieruchomości, z udziałów, które dłużnik J. K. posiada w spółce (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., z zysków w tej spółce, z wierzytelności przysługujących dłużnikowi w stosunku do E. B. i S. B., oraz z emerytury lub z renty. Dnia 15 lutego 2010 roku dłużnik J. K. pokwitował odbiór gotówki w wysokości 400.000 zł jako kwoty wynikającej z transakcji zakupu nieruchomości zgodnie z aktem notarialnym (...) nr (...) jako 1/2 części nieruchomości K. – G. ul. (...) od E. B.. Dnia 20 sierpnia 2010 roku S. B. złożyła oświadczenie, że uregulowała należność z tytułu zakupu 1/2 części nieruchomości w całości. J. K. i H. K. złożyli oświadczenie, które wpłynęło do Komornika Sądowego dnia 26 sierpnia 2010 roku, że nie posiadają żadnych środków pieniężnych pochodzących ze sprzedaży nieruchomości. Dnia 31 maja 2011 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) J. B. prowadzący dotychczas postępowanie egzekucyjne uznał się niewłaściwym do dalszego prowadzenia sprawy i przekazał akta sprawy egzekucyjnej Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Zabrze J. M.. W wydanym postanowieniu komornik ustalił zaległość dłużnika na łączną kwotę 248.337,57 zł wg wyliczenia na dzień 31.05.2011. w tym dla wierzyciela 97.302,37 zł + odsetki 151.035,20 zł. W toku prowadzonego pod sygn. akt KM 2113/11 postępowania Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zabrze J. M. dokonał zajęcia świadczeń emerytalno – rentowych, wierzytelności. Stan zadłużenia dłużnika J. K. wobec Z. C. wyniósł na dzień 24 maja 2011 roku 333.688,91 zł.

W dniu 4 października 2010 roku S. B. na podstawie umowy darowizny zawartej przed notariuszem T. B. (Rep. (...) numer (...)) darowała swojej babci K. B. cały przysługujący jej udział wynoszący 1/2 części we własności nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w (...) Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...) a pozwana K. B. darowiznę tę przyjęła.

Dnia 7 stycznia 2011 roku S. B. zawarła z E. B. przed notariuszem T. B. (Rep. (...) numer (...)) umowę sprzedaży udziału wynoszącego 1/2 części we własności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w (...) Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Nabyty od E. B. udział S. B. umową darowizny z dnia 12 stycznia 2011 roku zawartą przed notariuszem T. B. (Rep. (...) numer (...)) przekazała swojej babce K. B..

Czyniąc ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy każdorazowo wskazał dowody, w oparciu o które je poczynił.

Sąd ten podał którym dowodom, w jakim zakresie i dlaczego dał wiarę, a którym i dlaczego jej odmówił.

Wskazał dlaczego oddalił wniosek dowodowy o przesłuchanie powódki na okoliczność nabycia wierzytelności wobec spółki (...) oraz z akt rejestrowych tejże spółki (k: 349 akt).

W tak poczynionych ustaleniach zważył Sąd Okręgowy, że powództwo podlega uwzględnieniu.

Przytoczył Sąd przepis art. 527 k.c., a omawiając przesłanki tej instytucji prawnej podniósł, że przedmiotem skargi paulińskiej może być w zasadzie każda czynność prawna, rozporządzająca lub zobowiązująca – rozporządzająca. Sposób dokonania i rodzaj wchodzących w grę czynności, które mogą stanowić przedmiot zaskarżenia w trybie art. 527 k.c. i nast. jest ujmowany zarówno w orzecznictwie jak i doktrynie bardzo szeroko. Jednakże czynność prawna dłużnika może być zaskarżona tylko wtedy, gdy została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli przez co ustawa rozumie niewypłacalność bądź pogłębienie stanu niewypłacalności dłużnika. Niewypłacalność oznacza z kolei obiektywny stan majątku dłużnika, wskazany wszelkimi środkami dowodowymi, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej względem dłużnika. Nie jest jednak konieczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego i wykazanie jego bezskuteczności (SA w Warszawie z dnia 6 grudnia 1996 roku, I ACr 853/96). W orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 roku, IV CKN 525/00 stwierdzono, że dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu i wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Pokrzywdzenie (art. 527 § 2 k.c.) powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (tak również SN w wyroku z dnia 29 czerwca 2004 roku, II CK 367/03). Sam fakt uzyskania przez dłużnika na skutek dokonania zaskarżonej czynności ekwiwalentu od osoby trzeciej nie eliminuje stanu pokrzywdzenia, jeżeli wierzyciel nie miał możliwości zaspokojenia z uzyskanego ekwiwalentu. Również w takiej sytuacji rozporządzenie majątkowe dłużnika mogłoby prowadzić do stanu jego niewypłacalności, skoro uzyskany przez dłużnika ekwiwalent nie umożliwia wierzycielowi zaspokojenia wierzytelności.

Kolejną przesłanką uznania czynności prawnej za bezskuteczną jest świadomość dłużnika, że działa z pokrzywdzeniem wierzycieli. Następną przesłankę stanowi zła wiara osoby trzeciej, tzn. że osoba ta wiedziała (była świadoma) co do tego, że dokonywana przez dłużnika czynność krzywdzi wierzycieli bądź z łatwością mogła się tego dowiedzieć. Natomiast jeżeli skargą paulińską zaskarżona została umowa sprzedaży nieruchomości, dla zachowania należytej staranności osoby trzeciej w rozumieniu art. 527 § 1 in fine k.c. wystarczy zapoznanie się tej osoby z treścią wpisów do księgi wieczystej prowadzonej dla sprzedanej nieruchomości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2006 roku, III CSK 58/06). Przesłanka złej wiary łagodzona jest przez domniemanie ustanowione w § 3 art. 527 k.c., który stanowi że osoba trzecia pozostająca w bliskim stosunku z dłużnikiem w chwili dokonywania przez niego czynności wie o jego świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzyciela. Pojęcie „bliskich stosunków” rozumiane jest szeroko i dotyczy stosunków, które uzasadniają przyjęcie założenia, że jedna z osób jest (może być) w posiadaniu informacji o stanie majątkowym drugiej. Pojęcie bliskich stosunków obejmuje zatem nie tylko osoby bliskie, tj. pozostające z dłużnikiem w stosunkach rodzinnych lub podobnych o charakterze osobistym, ale i takie osoby które z dłużnikiem łączy bliska znajomość, przyjaźń. O bliskości stosunku mogą także przesądzać wspólne interesy (SN z dnia 9 marca 2007 roku, V CSK 473/06 stosunek bliskości może wynikać ze sporadycznych kontaktów gospodarczych, które towarzyszą innemu rodzaju relacje o charakterze majątkowym lub niemajątkowym) czy też inne związki gospodarcze (stała współpraca).

Uwzględniając powyższe podniósł Sąd Okręgowy, że w chwili zawierania w dniu 3 grudnia 2009 roku umowy sprzedaży udziałów we współwłasności nieruchomości opisaney powyżej istniała wierzytelność pieniężna powódki względem dłużnika J. K. wynikająca z orzeczenia Sądu Okręgowego w Katowicach Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I C 189/06. Wierzytelność ta, pomimo toczącego się postępowania egzekucyjnego nie została do dnia wydania wyroku zaspokojona.

Uznał Sąd Okręgowy, że dokonana przez dłużnika czynność nastąpiła z pokrzywdzeniem wierzyciela, albowiem dłużnik wyzbył się jedynego składnika majątku, a w chwili obecnej poza zajętymi przez powódkę udziałami w spółce (...) nie posiada innego majątku. S. B. i E. B. mieli świadomość działania przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela, albowiem pozostawali z dłużnikiem w bliskich stosunkach zarówno prywatnych jak i gospodarczych. Sięgając do treści

wpisów z Krajowego Rejestru Sądowego podniósł Sąd, że pomiędzy współnikami S. B., J. K. i E. G. została zawarta umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością działającą pod firmą (...) sp. z o.o., a E. B. jest szwagrem S. B.. Okoliczność ta zastała również przyznana przez dłużnika J. K., który stwierdził, że zarówno S. B., jak i E. B. mieli świadomość, że toczyło się postępowanie przed Sądem Okręgowym w Katowicach, znali również treść zapadłego w sprawie wyroku. Również ojciec S. B. pozostający z nim w stosunkach koleżeńskich wiedział o zadłużeniu. Dłużnik przyznał także, że w czasie, gdy sprzedawał nieruchomość nie miał żadnego innego majątku jak i że z tytułu zawartej z E. B. umowy nie otrzymał żadnych środków pieniężnych, ponieważ pomiędzy nim, a E. B. istniał szereg zobowiązań wobec czego kwota stanowiąca równowartość kwoty sprzedaży udziału w nieruchomości nigdy nie weszła do jego majątku. Skoro nawet czynność rozporządzająca pomiędzy dłużnikami a kupującymi była czynnością odpłatną, to nie było możliwości zaspokojenia się przez powódkę z otrzymanych ekwiwalentów: po pierwsze rozliczenie z E. B. miało charakter bezgotówkowy, a pomimo złożonych w postępowaniu egzekucyjnym oświadczeń o otrzymaniu zapłaty już w dniu 26 sierpnia 2010 roku dłużnicy nie posiadali tych środków. Spełniona została również przesłanka działania przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli albowiem na skutek dokonanej czynności doszło do pogłębienia się stanu niewypłacalności dłużnika, a prowadzona egzekucja nie wskazuje na możliwość zaspokojenia się wierzyciela w rozsądnym terminie. Obecnie jest ona bowiem prowadzona tylko z majątku dłużnika w postaci otrzymywanej przez niego renty poprzez potrącanie miesięcznie kwot 80,00 zł. Uznał Sąd Okręgowy, że spełnione zostały przesłanki uznania, że w chwili zawarcia umowy sprzedaży udziału 1/2 części nieruchomości pomiędzy S. B. a E. B. S. B. wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną.

Podniósł Sąd Okręgowy, że zgodnie z art. 531 § 2 kc, jeśli osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciw osobie, na której rzecz nastąpiło rozporządzenie, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne. Nie ulega wątpliwości, że powództwo względem pozwanej powinno zostać uwzględnione. Co prawda nie brała ona bezpośredniego udziału w czynnościach z dłużnikiem powódki J. K. jednakże uzyskała od swojej wnuczki S.B. udziały w nieruchomości nieodpłatnie. Brak jest konieczności wykazywania, że pozwana wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczne skoro rozporządzenie było nieodpłatne, albowiem przepis ten przewiduje alternatywę rozłączną, co oznacza, że konieczne jest wykazanie albo złej wiary osoby trzeciej albo dokonanie czynności pod tytułem darmym.

Podniósł Sąd, że pozwana próbowała zwolnić się z zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela zgodnie z przepisem art. 533 k.c., w myśl którego osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie oświadczając, że dłużnik posiada wystarczające do zaspokojenia powódki mienie. Jednakże wbrew regule wynikającej z art. 6 k.c. nie zdołała tego wykazać. Podniósł również Sąd, że Sąd Najwyższy podkreślił, że dla skuteczności zwolnienia się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela przez osobę trzecią konieczne jest, by wskazane mienie rzeczywiście mogło służyć zaspokojeniu wierzyciela (SN z 16.03.2006r., III CSK 8/06). „Chodzi tu o wskazanie takiego mienia dłużnika, co do którego można - z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością – przyjąć, iż pozwoli na zaspokojenie wierzyciela”.

Aktualnie pozwana posiada udziały w zawiązanej w dniu 1 sierpnia 1990 roku spółce (...) o wartości 66.500 zł (KRS (...)). Za wyjątkiem posianych udziałów nie posiada innego majątku, a majątek tej spółki jest obciążony. Spółka (...) ma prawo do użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w G. o powierzchni ok. 11 tys. m². Nieruchomość ta zabudowana jest biurowym budynkiem ok. 70 – 80m² jednakże jest ona zajęta przez Urząd skarbowy. Pomimo wpisu w KRS, że J. K. pełni funkcję Prezesa Zarządu w spółce (...) Sp. z o.o. nie otrzymuje z tego tytułu żadnego wynagrodzenia. Oznacza to, że poza zajęтыми udziałami w spółce i otrzymywanymi świadczeniami emerytalnymi dłużnik nie posiada żadnego majątku co do którego można przyjąć, że pozwoli na zaspokojenie dłużnika.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo.

O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i, 3 i § 4 k.p.c. zgodnie z przedłożonym przez powódkę spisem kosztów. Na zasądzoną kwotę składała się kwota w wysokości 4.756,00 zł tytułem zwrotu uiszczonych opłat sądowej od pozwu oraz koszt wynagrodzenia pełnomocnika oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków związanych ze stawiennictwem na rozprawach w wysokości 7.723,80 zł. Sąd nie uwzględnił żądania pełnomocnika o zwrot wydatków związanych z noclegiem w dniu 6 marca 2013 roku w Hotelu (...) Sp. z o.o. w K. w kwocie 100 zł uznając je za bezzasadne. Rozprawa w dniu 7 marca 2013 roku została wyznaczona na godzinę 11:25, zatem nie zachodziła potrzeba nocowania pełnomocnika w hotelu.

Wyrok zaskarżyła apelacją pozwana i zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 527 k. c. poprzez przyjęcie, iż dłużnik J. K. pozostawał z S. B. i E. B. w bliskich stosunkach, podczas gdy J. K. zeznał, że zarówno E. B. jak i S.B. są dla niego osobami obcymi;
- naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nie dokonanie wszechstronnej oceny wszystkich zebranych w niniejszej sprawie dowodów oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, poprzez oparcie rozstrzygnięcia na zeznaniach świadka - J. K., pomimo faktu, że były one w wielu miejscach wzajemnie sprzeczne, nielogiczne, niespójne a także sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowy, w szczególności z dowodami z dokumentów;
- naruszenie prawa procesowego, które miało wpływa na wynika sprawy art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie dokonanie oceny zeznań jedyne go świadka w sprawie J.K., nie określił w jakim zakresie dał im wiarę, a w jakim odmówił mocy dowodowej jego zeznaniom, podczas gdy jego zeznania były wielokrotnie sprzeczne m. in. w zakresie posiadanego majątku:
  - „moje udziały w spółce (...) są na kwotę 66 500 zł, po za tymi udziałami nie mam innego majątku”, gdy następnie świadek zeznaje: „dostałem 400 tys. zł.”, „nie zwracam uwagi, nie prowadzę księgowości, żeby pisać co zrobiłem z 400 tys. zł.”;
  - „Sąd Rejonowy nie wzywał mnie do złożenia wykazu majątku”, a następnie „nie pamiętam, czy w 2009 roku składałem w K. wykaz majątku;
  - „praktycznie nie jestem członkiem zarządu żadnej spółki”, a następnie: „jako prezes zarządu spółki (...) sp. z o.o. w T. nie otrzymuję żadnego wynagrodzenia”;
  - „nie odpowiem na pytanie czy mam zabezpieczone roszczenie przez wpisanie hipoteki na nieruchomości córki w wysokości 1 mln 500 tys. zł, sprawa dot. mojej córki i mojego życia rodzinnego”;

wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku Sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa;
2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za obydwie instancje,

ewentualnie o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego (k: 364 – 369).

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego (k: 394 – 395).

Po rozpoznaniu apelacji pozwanej wyrokiem z dnia 9 października 2013 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.617 zł tytułem kosztów procesu (pkt 1), zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.700 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego (pkt 2) oraz nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Gliwicach) kwotę 4.756 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji (k: 410).

Wydając tej treści orzeczenie Sąd Apelacyjny uznał, że ze względu na szczególny charakter uregulowania art. 527 k.c. i nast. ochrona wierzyciela nie może być rozszerzona poza ramy nadane jej przez ustawodawcę. Dłużnik egzekwowany nie odpowiada osobiście wobec wierzyciela za spełnione zobowiązania całym swoim majątkiem, lecz zobowiązany jest do wszczęcia egzekucji ze składników swojego majątku. W tej sytuacji czynności zdziałane przez dłużnika egzekwowanego nie są objęte hipotecznością art. 527 k.c. W konkluzji Sąd uznał, że sekwencja opisanych zdarzeń prowadzi do wniosku, iż osoba trzecia E. B. nie jest już w posiadaniu korzyści będącej przedmiotem czynności spełniającej przesłanki z art. 527 k.c.

Skoro powództwo – z przyczyn opisanych w pisemnym uzasadnieniu k: 430 - 435 – nie znajduje podstawy prawnej w art. 527 k.c. i art. 531 § 2 k.c. jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu (art. 386 § 1 k.p.c.).

W wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej powódki wyrokiem z dnia 5 lutego 2015 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok tut. Sądu i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego (k: 549 – 560).

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny wyrokiem z 27 października 2015 r. oddalił apelację pozwanej i zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.500 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego (k: 759).

Rozpoznając apelację pozwanej Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja podlega oddaleniu jako bezzasadna.

Na wstępie trzeba zauważyć, iż następnego dnia po wydaniu wyroku przez Sąd Najwyższy, to jest 6 lutego 2015 r., pozwana sprzedała sporną nieruchomość R. J. za cenę 400.000 zł, do majątku osobistego, podając, że pozostaje w związku małżeńskim, w którym obowiązuje ustrój rozdzielności majątkowej. Sposób zapłaty ceny strony umowy określiły w § 3 umowy sprzedaży z 6.02.2015 r. objętej aktem notarialnym rep. (...) (...) sporządzonym przed notariuszem K. N. w Kancelarii Notarialnej w R. (dowód: kserokopia wypisu aktu notarialnego k: 602 – 611).

Nabywca nieruchomości spornej nie zgłosił udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego, nie wyraził gotowości wstąpienia do sprawy w miejsce zbywcy (art. 192 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 191 § 1 k.p.c.).

W dniu 18 czerwca 2015 r. R. J. sprzedał sporną nieruchomość K. i M. małżonkom W. za cenę 350.000 zł, płatną w sposób ustalony w § 4 umowy sprzedaży nieruchomości sporządzonej 18 czerwca 2015 r. przed notariuszem W. Z. w siedzibie Kancelarii Notarialnej w K., nr rep.(...) (dowód: kserokopia wypisu aktu notarialnego k: 720 – 725). Nabywcy nie przystąpili do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego oraz w miejsce zbywcy nieruchomości (k: 736 – 740).

Wobec zmiany właściciela nieruchomości w toku procesu pozwana podtrzymała wniosek o uwzględnienie apelacji i o oddalenie powództwa, zarzucając brak legitymacji biernej.

Sąd Apelacyjny zauważa, że zgodnie z przepisem art. 192 pkt 3 k.p.c. z chwilą doręczenia odpisu pozwu zbywcy w toku sprawy rzeczy lub prawa, objętych sporem, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy; nabywca może jednak wejść na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej.

W toku sporu dwukrotnie nastąpiła zmiana właściciela spornej nieruchomości wskutek zawarcia w dniu 6 lutego 2015 r., a następnie 18 czerwca 2015 r. umowy sprzedaży nieruchomości. Żaden z nabywców nieruchomości nie był

zainteresowany przystąpieniem do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego, ani wejściem na miejsce zbywcy do toczącego się postępowania.

W ocenie Sądu w/w regulacja ma zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, zatem pozwana K. B. ma legitymację bierną w niniejszej sprawie. Przepis art. 192 pkt 3 k.p.c. traktuje bowiem stronę zbywającą prawo (tu prawo własności nieruchomości) za nadal legitymowaną procesowo, mimo że jej obowiązki wynikające ze spornego stosunku materialnoprawnego przeszły na inny podmiot. Oznacza to, że sprawa – pomimo zmiany właściciela spornej nieruchomości – toczyły się tak, jakby obie strony pozostawały względem siebie w takich sytuacjach, w jakich znajdowały się przed dokonaniem rozporządzenia (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 4.10.2007 r., V CSK 248/07, OSNC-ZD 2008/2/45).

Zauważyć należy, że w uzasadnieniu wyroku z 3 lutego 2005 r., II CK 412/04 Sąd Najwyższy przyjął, że osoba trzecia, która pozbyła się przedmiotu czynności prawnej dokonanej z dłużnikiem, nie przestaje być odpowiedzialna wobec wierzyciela za to, że nie mógł on zaspokoić się z majątku dłużnika. Wierzyciel może zatem poszukiwać ochrony przed niewypłacalnością dłużnika przez bezpośrednie żądanie zasądzenia od osoby trzeciej sumy, jaką by pozyskała w wyniku egzekucji prowadzonej z majątku dłużnika. Warunkiem sine qua non jest uprzednie uzyskanie przez wierzyciela prawomocnego wyroku, w którym czynność prawna osoby trzeciej z dłużnikiem zostanie uznana wobec niego za bezskuteczną. Wyrok taki ma bowiem charakter konstytutywny i nie może go zastąpić przesłankowe ustalenie bezskuteczności w procesie przeciwko osobie trzeciej o zapłatę. Dalej podnieść należy, że odpłatne zbycie przez osobę trzecią w toku procesu – co sygnalizowano wyżej – wytoczonego na podstawie art. 527 § 1 k.c. przedmiotów majątkowych, objętych zaskarżoną czynnością prawną dłużnika, może uzasadniać roszczenie wierzyciela na podstawie art. 405 k.c. i następnich k.c. o zwrot korzyści uzyskanych przez osobę trzecią w wyniku zbycia. W uzasadnieniu uchwały z 12 czerwca 2008 r., III CZP 55/08, OSNC 2009/7-8/95 Sąd Najwyższy stwierdził, rozważając skutki wyroku wydanego w skardze pauliańskiej stwierdził, że uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną wobec wierzyciela (art. 531 § 1 k.c.) prowadzi do stwierdzenia ogólnego stanu pokrzywdzenia wierzyciela, a odpłatne rozporządzenie przez osobę trzecią nabytymi od dłużnika przedmiotami majątkowymi na rzecz innej osoby, bez uzyskania przez wierzyciela zaspokojenia w sposób określony w art. 532 k.c., oznacza dalsze istnienie stanu pokrzywdzenia. Przypomnieć w tym miejscu należy, że skarga pauliańska jest szczególnym środkiem ochrony wierzyciela, połączonym z ułatwieniami dowodowymi w postaci domniemań prawnych (art. 527 § 3 i 4, art. 529 k.c.).

Zatem bez znaczenia dla przyjęcia legitymacji procesowej pozwanej – osoby trzeciej pozostaje okoliczność zbycia w toku procesu spornej nieruchomości.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór w tym znaczeniu, że powódka powinna być uprawniona do występowania z żądaniem udzielenia jej ochrony prawnej w stosunku do pozwanej. Dopuszczenie możliwości wystąpienia przez wierzyciela ze skargą pauliańską przeciwko osobie trzeciej także po rozporządzeniu przez nią uzyskaną korzyścią na rzecz innej osoby, stwarza warunki do ustalenia odpowiedzialności tej osoby, co oznacza, że legitymacja bierna osoby trzeciej nie należy uzależniać od spełnienia przesłanek warunkujących w rozumieniu art. 531 § 2 k.c. odpowiedzialność osoby, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło.

Z tych przyczyn, Sąd Apelacyjny uznał, że pozwana nie utraciła legitymacji biernej.

Na rozumienie pojęcia osoby trzeciej, o której mowa w art. 531 § 2 k.c., Sąd Najwyższy zwrócił uwagę w wyroku z dnia 5 lutego 2015 r., sygn. V CSK 246/14 uwzględniając apelację powódki (str. 12 k: 560 – 549).

Odnosząc się do zarzutów wskazanych w apelacji pozwanej Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje, obszernie przytoczone ustalenia Sądu Okręgowego, albowiem znajdują one oparcie w zebranych, w granicach aktywności procesowej stron, materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Tę ocenę dowodów jako zgodną z regułami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym Sąd podziela.

Ustalenia zaś poczynione w sprawie nie są dotknięte błędami uzasadniającymi podzielenie zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z materiałem zebrany w sprawie.

Nie podziela Sąd zarzutu apelacji naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c. Pozwana nie wykazała by Sąd ten, oceniając dowody, naruszył kryteria takiej oceny, określone w art. 233 § 1 k.p.c.

Wbrew stanowisku pozwanej zeznania świadka J. K. zezwalały Sądowi pierwszej instancji na poczynienie ustaleń co do stanu majątku tego dłużnika, a także relacji między świadkiem S. B. i E. B., bowiem w tym zakresie nie ma żadnych przesłanek i apelacja na nie nie wskazuje, do tego by zeznania świadka uznać za niewiarygodne tym bardziej, iż w odniesieniu do tych okoliczności brak jest innych dowodów naświetlających je w odmienny sposób. Wskazana w apelacji wewnętrzna sprzeczność zeznań tego świadka nie może mieć wpływu na ich ocenę wtedy, gdy dotyczą one wiedzy S. B. i E. B. co do istnienia wierzytelności powódki wobec świadka i wiedzy o tym, a także o stanie majątkowym dłużnika, gdy wiedza ta miała wpływać z informacji udzielanych ojcu S.B., zarazem teściu E. B., z którym to świadka wiązały bliskie relacje towarzyskie (k. 325-326).

W tak niewadliwie ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji dokonał właściwej subsumcji prawa materialnego, a to art. 527 k.c., a także art. 531 § 2 k.c. przyjmując, iż w tym przypadku zachodzą skutki prawne wynikające z uregulowania wymienionych przepisów.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, iż przepis art. 527 k.c. wprowadza instytucję skargi pauliańskiej, która realizuje cel ochrony wierzyciela przed niewypłacalnością dłużnika.

Powództwo z art. 527 k.c. jest powództwem o ukształtowanie stosunku prawnego, gdy jego przedmiotem jest żądanie orzeczenia przez sąd względnej bezskuteczności czynności prawnej dokonanej między dłużnikiem a osobą trzecią. Instytucja ta niewątpliwie wiąże się z odpowiedzialnością majątkową dłużnika za spełnienie świadczenia, przy czym co do zasady za zobowiązania dłużnik odpowiada całym swoim majątkiem. Akcja pauliańska ingeruje w istocie w prawo dłużnika do swobodnego rozporządzania składnikami jego majątku zakreślając granice tego rodzaju czynności prawnych dłużnika. Swoboda dłużnika jest bowiem ograniczona wtedy, gdy rozporządza on swym majątkiem w ten sposób, że udaremnia bądź uszczupla zaspokojenie swego wierzyciela. Jest to zatem swoista sankcja cywilna za naruszenie przez dłużnika minimalnych reguł uczciwego obrotu nakazujących dłużnikowi wykonywanie zaciągniętych wobec wierzyciela zobowiązań, które to reguły ustawodawca uznał za nienaruszalne. Nadzwyczajność skargi pauliańskiej wynika zaś z tego, iż akcja ta skierowana jest nie tylko przeciwko dłużnikowi, ale także osobie trzeciej, co oznacza, iż interes wierzyciela realizowany jest wobec osoby, która nie jest stroną wobec niego zobowiązaną.

Sięgając do uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego wydanego w rozpoznaniu skargi kasacyjnej powódki i przytoczonego tam wyroku tegoż Sądu z 12.04.2012 r., II CSK 448/11, OSNC-ZD 2013/4/69 przypomnieć należy, że pod pojęciem osoby, na rzecz której rozporządzenie nastąpiło – o której mowa w art. 531 § 2 k.c. – rozumieć należy nie tylko podmiot, który bezpośrednio otrzymał korzyść od osoby trzeciej, ale także następne podmioty, do których korzyść ta trafiła w drodze kolejnych rozporządzeń, o ile transakcje te dokonane zostały w okolicznościach wskazanych w tym przepisie. Za taką wykładnią przemawia bowiem identyczne położenie osoby następnej i jej następców względem dłużnika. Żadna z nich nie jest stroną dokonywanej przez dłużnika czynności krzywdzącej wierzyciela, każda jednak postępuje w sposób nie zasługujący na aprobatę, świadomie uczestnicząc w czynnościach pozbawiających wierzyciela możliwości zaspokojenia się z majątku dłużnika lub też otrzymuje nieodpłatnie korzyść, z której wierzyciel mógłby uzyskać należne mu świadczenie.

Zatem przesłanki z regulacji art. 531 § 2 k.c. na gruncie rozpoznawanej sprawy zostały spełnione.

Ponadto podnieść należy, że przedmioty umów sprzedaży z dnia 3 grudnia 2009 r. były składnikami majątku wspólnego dłużnika J. K. i jego żony H. K.. W dacie powstania wierzytelności, jak i tytułów wykonawczych nieruchomości

składająca się z działki gruntowej nr (...) objętej księgą wieczystą numer (...) Sądu Rejonowego w (...) stanowiła majątek wspólny dłużnika i jego żony.

Przypomnieć należy, że postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2007 r. Sądu Apelacyjnego w Katowicach, I ACa 4/07, nadano klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6.10.2006 r., sygn. I C 189/06 w punkcie 1 i 2 – także przeciwko małżonce dłużnika J. K. – H. K., z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową małżonków J. i H. K. (k: 54).

Dłużnik z żoną umowę majątkową małżeńską, sporządzoną w formie aktu notarialnego, zawarli w dniu 6 maja 2009 r., mocą której ustanowili między sobą rozdzielność majątkową (k: 43 akt).

Powódka wierzytelność w stosunku do dłużnika nabyła na podstawie umowy cesji 9 stycznia 2002 r.

Podnieść należy, że w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., III CZP 19/11 (OSNC 2011/12/132) przyjęto, że wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, może żądać na podstawie art. 527 § 1 k.c. uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez obu małżonków i dotyczącej ich majątku wspólnego, nawet wtedy, gdy małżonek dłużnika nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 § 1 k.c., według aktualnego brzmienia. Uznano, że rozwiązania w zakresie odpowiedzialności małżonka za długi małżonka, nie mogą eliminować ani ograniczać możliwości posługiwania się skargą pauliańską wobec rozporządzeń obejmujących składniki majątku wspólnego i dokonywanych przez małżonków in fraudem creditivis (art. 527 i nast. k.c.). Przepis ten ma zastosowanie do czynności prawnej obejmującej składnik majątku wspólnego dokonanej przez małżonka dłużnika, którego odpowiedzialność wobec wierzyciela za dług małżonka – dłużnika została ograniczona do majątku wspólnego.

Małżeńska umowa majątkowa jest skuteczna wobec innej osoby wówczas, gdy o jej zawarciu, oraz rodzaju powzięła wiadomość przed powstaniem między małżonkami, bądź między jednym z nich, a nią stosunku prawnego, z którego wynika wierzytelność tej osoby. Następstwem braku takiej wiadomości jest, dotycząca danej osoby, bezskuteczność względna częściowa umowy majątkowej małżeńskiej, sięgająca tak daleko – jak wymaga tego ochrona jej interesów. Umowa majątkowa małżeńska dłużnika z żoną została zawarta jak wyżej wskazano po powstaniu wierzytelności, tytułu wykonawczego.

W toku procesu dłużnik J. K. (k: 325 – 326) nie twierdził, że kiedykolwiek wierzyciel – powódka była informowana o treści umowy z dnia 6 maja 2009 r., żaden z dowodów rzeczowych (z dokumentów) nie daje również podstaw do czynienia ustaleń, że powódka przed wniesieniem pozwu miała wiadomości co do ustroju majątkowego panującego w małżeństwie dłużnika i jego żony.

Regulacja art. 47 k.r.o. i 47¹ k.r.o. w brzmieniu obowiązującym została wprowadzona ustawą z 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2004.162.1691) z mocą obowiązującą od 20 stycznia 2005 r. Dłużnik z małżonką nie wyłączył skutecznie względem wierzyciela – powódki umową z 6 maja 2009 r. wspólności majątkowej ustawowej i zakładając istniejący nadal jako wynikający ze swego rodzaju fikcji prawnej, wprowadzonej przez art. 47 § 2 k.r.o. stan wspólności ustawowej, należy przyjąć, na użytek stosunków prawnych, między dłużnikiem, małżonkiem dłużnika i wierzycielem, że trwa wspólność majątkowa (ustawowa), a przedmiotem czynności prawnych w dniu 3 grudnia 2009 r. był składnik majątku wspólnego, stąd w oparciu o art. 527 § 1 k.c. powódce - wierzycielowi przysługuje ochrona na w/w podstawie prawnej.

Choć dłużnikiem powódki jest tylko J. K., może ona żądać na podstawie w/w przepisu uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez małżonków w dniu 3 grudnia 2009 r. i dotyczącej ich majątku wspólnego, nawet wtedy gdy małżonka dłużnika H. K. nie wyraziła zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 § 1 k.r.o. według aktualnego brzmienia.

Z przyczyn wyżej naprowadzonych, nie dzieląc zarzutów podniesionych przez pozwaną, apelacja podlegała oddaleniu (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania odwoławczego, na które składają się koszty postępowania apelacyjnego (jedna stawka, albowiem po uchyleniu do ponownego rozpoznania jest to jedno postępowanie apelacyjne) oraz kasacyjnego.

Koszty te wynoszą 2.700 zł (postępowanie apelacyjne) oraz 1.800 zł (50% ze stawki 3.600 zł postępowanie kasacyjne), łącznie 4.500 zł. Powódka wygrała spór i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu przeciwnik procesowy został obciążony kosztami. Składając odpowiedź na apelację powódka wniosła o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, a skargę kasacyjną – kosztów zastępstwa procesowego (była zwolniona od opłaty od skargi). Ostatecznie spór wygrała, a koszty postępowania apelacyjnego i kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i § 2.1.2, § 6.6) w zw. z § 12.1.2) i ust. 2.2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm.).

SSO del. Leszek Guza	SSA Jadwiga Galas	SSA Lucjan Modrzyk
----------------------	-------------------	--------------------

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)